

TWENTSE POST

MAANDBLAD VOOR TWENTE

HET LANDSCHAP – DE STRUCTUUR
DE NATUUR – DE MENSEN – HET
LEVEN – DECULTUUR – DE VOLKS-
TAAL – DE GESCHIEDENIS – DE GE-
BRUIKEN – DE STREEKBELANGEN
DE ALGEMENE ONTWIKKELING

HFD. RED. J.W.M. GIGENGACK

NR. 8 AUG. 1969 8^E JRG.

Uit de inhoud:

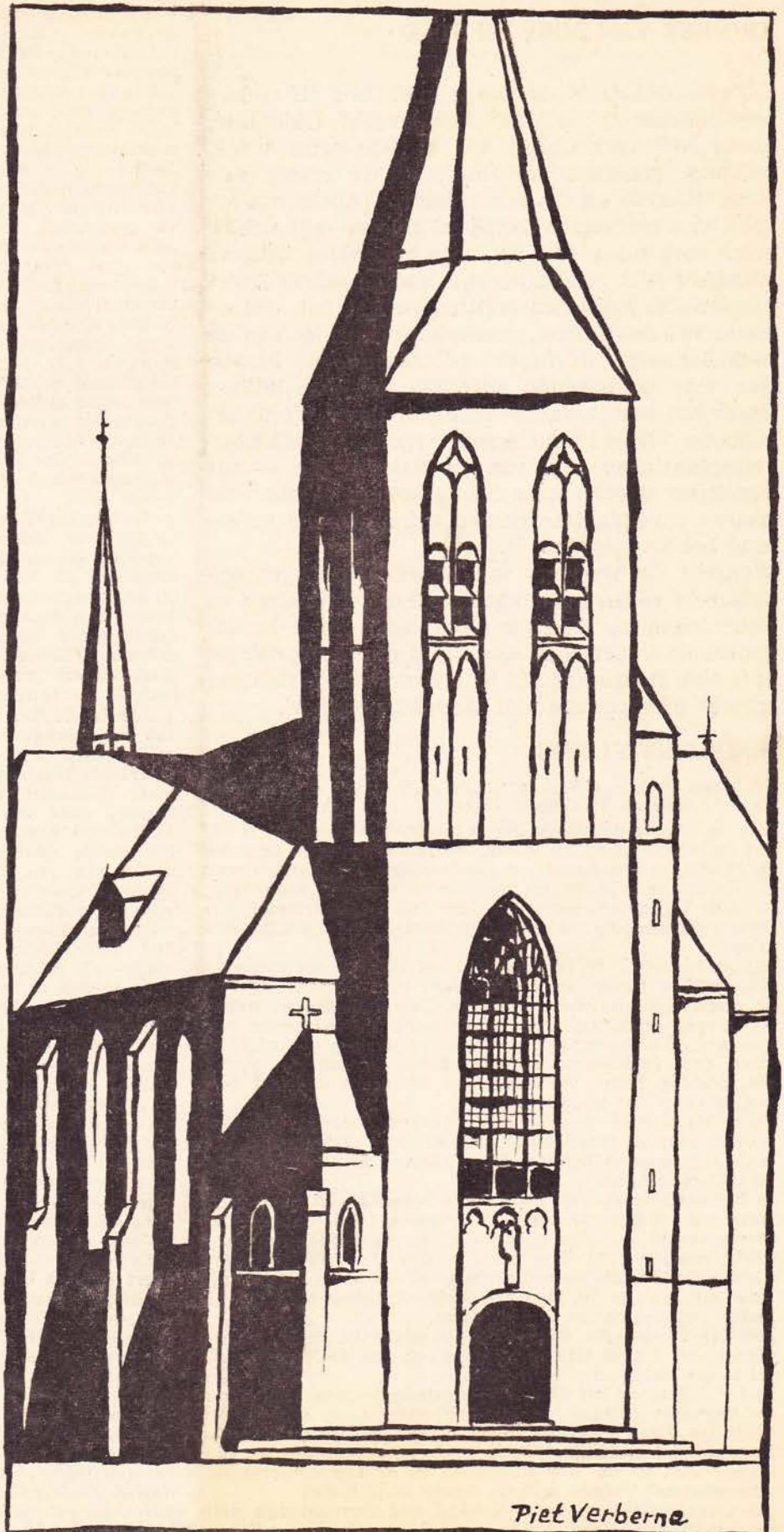
◆

Koniek van Deurningen

◆

Redaktie en Administr. TWENTSE POST
(waarin opgenomen tijdschrift Twenteland)
Beekstr. 5¹ Hengelo (O.) Tel. 17987
Amsterdam-Rotterdam Bank, Hengelo
Postrekening: 820018 t.n.v. Twentse Post
Abonnements-prijs f 3.—. per half jaar
Losse nummers 75 cent per exemplaar

Advertentie-tarieven op aanvraag. Gehele of gedeeltelijke
overname van artikelen enz. zonder toestemming van de Uit-
geefster verboden. Alle publicaties blijven eigendom v.d. Uitg.

Piet Verberne

KRONIEK VAN DORP EN STAD

DEURNINGEN behoorde met nog elf andere marken ¹⁾ tot het richteramtb Oldenzaal. Reeds in de oorkonden der achtste eeuw wordt melding gemaakt van marken: 'de marca van Utilo' (Uddel) en die van 'Apoldro' (Apeldoorn ao. 793). Van marken in Overijssel gelegen, zijn echter geen oorkonden van zo hoge ouderdom bekend. Waarmee niet gezegd wil zijn, dat de marke Deurningen een jonge nederzetting is. Het feit, dat de naam van het Duitse graafschap Thüringen in de middeleeuwen 'Döringen' of 'Dorningen' luidde, was voor de bekende advocaat mr. Jan Willem Racer een bewijs, dat Deurningen (gem. Weerselo) alsmede Noord-Deurningen (gem. Denekamp) volksplantingen zijn van de Saksen, die — uit oostelijker streken naar hier gekomen — aan hun nieuwe woonplaatsen namen uit hun oude vaderland hebben gegeven; ²⁾.

Wanneer de bewoners van Noord-Deurningen onderscheid willen maken tussen hun buurtschap en Deurningen bij Weerselo, dan duidt men laatstgenoemde buurtschap aan als 't ginne Deurninge' of 't ekse Deurninge'. In tegenovergestelde richting spreekt men gewoon van 'Noord-Deurninge'.

MARKEINSTELLING

De streekhistoricus G. J. ter Kuile zegt in een drietal artikelen ³⁾ over de Twentse marken:

'Uit de oudste gegevens der markeboeken leidt men af, dat de bemoeiing of de macht der markebesturen omvatte de bossen, vennen, heide- en weidevelden. De gronden waren 'gemeene gronden' en niet dus de enkeling kreeg deel in dien eigendom, neen, het was 'die gesamthand', en geen vervreemding was mogelijk zonder medewerking van allen.

Als grondslag bij de regeling van het gebruik der gemeenschappelijke bossen en heiden nam men de omvang van de grondeigendom ener hoeve aan. Zo'n oude hoeve, waartoe zoveel grond behoorde als afgeschut was, heette een *geward* of *volwaring erf*. Grote erven vertegenwoordigden twee, drie, ja soms zelfs meer waren. Zo was 'de whare' een zakelijk recht, verbonden en inhaerent aan dat bepaalde erve met bouwgrond.

Toch vindt men voorbeelden in onze Twentse markeboeken van de overdracht van een ware afzonderlijk, dit is de zogenaamde 'ledighe whare'. Deze behoren echter tot de uitzonderingen.

In het markeboek van Markelo is bepaald, dat men geen ware zal mogen verkopen 'an iemant dee buijten die marke woont...' dus anders wel. In de Eschmarke verkocht midden 1700 Boer Stroink zijn erve Het Breteler, doch behield zich voor de ware, 'de whaertal', zodat hij, toen hij zich in de stad Enschede vestigde, toch uit de marke plaggen mocht blijven halen.

Behalve de 'ledighe whare' (het afzonderlijk recht, losgemaakt van 't oude erf) sprak men ook van de 'wanwhare', dit is een erf zonder waarrecht.

In het algemeen gaf een ware medezeggenschap op al de markegronden, maar er zijn uitzonderingen. Zo was de 'Hoff toe Lage' gewaard in de marke Herdingen 'theyde en weyde', het erf Oustedinck in die marke 'theyde, weyde ende holte', en de 'Hof Hedekinck in de Gaestorpermark' was gewaard 'theyde, weyde, venne ende holte'.

De markeinrichting en wetgeving was aanvankelijk niet op schrift vastgelegd. Eerst in de 15e eeuw zien wij een

begin gemaakt met de codificatie, met het aanleggen van de markeboeken, waarvan veelal het begin inhoudt 'de markecedul', dit is het stel rechtsregels geldend voor die marke. Elke marke toch was een zelfstandig geheel en stelde met echt germaansche autonomie haar eigen rechtsregelen vast, aldus nog steeds Ter Kuile. 'De markecedul werd gevolgd door wat wij zouden noemen de notulen der markevergaderingen (*holtink, holtgericht, holtsprike, buersprake* of *buerbank* genaamd), weer afgewisseld met vonnissen, oordelen van de markerichter met zijn bijzitters ('*keurnoten*'), geveld bij bepaalde overtredingen.' Tot zo ver genoemde streekhistoricus.

Alle marken stonden in rechten gelijk, behalve dat er toch een *primus inter pares* was: de Lutter Marke. Dikwijls togen commissies uit erfgenamen van elders naar 'de Lutter Buerbanke' om haar zienswijze en oordeel te vragen. In een 'Kroniek van De Lutte' hebben wij dit onderwerp reeds besproken; (Twentse Post van nov. 1968). Kroniekschrijver J. G. Geerdink, die als kapelaan (1831) en nadien als pastoor in De Lutte (1837-1868) vele historische aantekeningen maakte over dit kerkdorp, vermeldt: 'In 1431 gingen de marken Woolde, Driene, Oele, Zenderen en Hasseloo in hooger beroep naar de markerichter te De Lutte wegens een twist omtrent het schutten (tijdelijk in bewaring nemen) der varkens; zijn uitspraak besliste aan welke zijde het recht was; ⁴⁾.' Bedoelde markerichter — Gherardus Gueckink — was Kanunnik en Official van de kerk te Oldenzaal. Daar de Oldenzaalse proosdij- en kapittelgoederen voornamelijk in De Lutte waren geconcentreerd en verder in Lemselo, Gammelke, Deurningen en het aangrenzende Groot-Driene, was de invloed van de heren, aan deze geestelijke instellingen verbonden, in de Luttermarke aanzienlijk. In zijn schrijven verklaart genoemde Official, dat een hoger beroep van hout- en markerichters moet geschieden naar De Lutte als het hoogste markengericht.

[„Ick Gherardus Gueckink, Canonick en Official in der tijt der kerken van Aldenzale, make kond en kenlich allen luden myt desen openen breve dat vor my in den Gherichte twist ende schelling (onenigheid) is upghestaen ende ghewesen tusschen den buren van Wolde, van Drynen ende van Udelo (Oele) an de eyne zijde ende de buren van Zenderen ende van Hassele an de ander zijde, tokomende van (wege) nachtschoting (het schutten bij nacht van vee, dat uit andere marken kwam aanlopen) up de verkenne up twyntich pennynge (20 ct., 't bewaarloon voor de varkens), des (hetwelk) de buer van Zenderen ende van Hassele weigherden ende nyet tolaeten en wolden. Daer voele daghe umme ghehouden worden (langdurig over gesproken) ende daer vole konden in der Lutte ende anders in den gonsen lande umme versocht ende utghevraghet worden (vele ter zake kundigen benaderd en gehoord) so ten lesten dat Johan Brant van Apeldorn, Droste Twenthe, ende Johan van Bervorde, Droste to Dyepenhem, daer mede an ende over weren (het er over eens waren) ende hulpen mij dat nae der kunde vynden (en mij — na onderzoek — hulpvaardig als hun mening te kennen geven) dat den bueren van Zenderen dat recht teghen genck (in het ongelijk stelt); myt den buren van Hasslo was dat recht langhe voer ghewijst ende gesloten. So dat dese vors(chreven) burscape solen malck myt den anderen (met elkaar) in den Akeren nachtscootinge up twintich penninge weder ende voert hebben yden (elk afzonderlijk 20 cent mogen zetten op het schutten bij nacht van vee) ende vorderen ghelyc dat men in der Lutte doet. Ende voert in den lande de oerrecht daer soken (en voortaan in hoger beroep gaan te De Lutte) wanttet dat overste holtgericht is daer men alduske saken to vragen ende te halen plecht. Dese dinghe synt gherichtet ende ghesloten sunder wedersprake alse daer behoert. Ende want omme naberschap wille in vrentschapen de cost in desen saken to guderlude seggene achterghebeven is. So heb ick sunder arghelist ende umme dat alremalck (iedereen) gheen Latijn en versteet, desen breek in duetsch (middenlandse taal) gegheven. Ende hebbe des tot eynen rechten tughe myn eghene Seghel myt den Officialiteits Seghel an desen breek doen hangen. Gegeven int yaer ons heren duzent vierhondert eynde dertich up Sante Lambertes avend.”]

(Archief Huis Twickel).

HORIGHEID

In de 17e en 18e eeuw wordt eigenlijk niet meer van horige erven gesproken maar van domein-erven; (de eigendom is overgegaan van de vroegere landsheer — de Bisschop van Utrecht — op de Staten van het gewest Overijssel). Naast de horige erven, welke oorspronkelijk aan de Bisschop behoord hebben, waren er in Twente in de 17e en 18e eeuw ook nog horige erven, die in de middeleeuwen eigendom waren van de proosdij en het kapittel te Oldenzaal. In genoemd tijdvak waren van de proosdijgoederen nog 24 erven over en van de kapittelgoederen 20 erven en 4 katersteden. De erven van de proosdij en het kapittel van Oldenzaal meege-rekend, bedroeg het percentage horige erven in Deurningen meer dan 20 % van 't totale aantal; ⁵⁾. Zij werden beheerd door de landrentmeester van Twente.

Het overlijden van de oude horige boer betekende tevens de aanvaarding van het erf door de erfvolger, meestal zijn oudste zoon. Hij moest dan aan de Staten zowel het *versterf* van zijn vader als de *erfwinning* voor zichzelf betalen. Ook moest hij zijn broers en zusters *vrijkopen*. En voor het huwelijk dat daarna meestal volgde, moest nog eens *opvaart* worden betaald, zonder welke geen vrouw haar intrek mocht nemen in de echtelijke woning. Wilde de boer uit de horigheid treden, dan moest hij voor een vervanger zorgen; deze rechtshandeling werd *wederwissel* genoemd. Boeren op niet-horige erven waren van dergelijke verplichtingen uiteraard vrij. Prof. dr. B. H. Slicher van Bath, in een historische sociografie van het platteland in Overijssel, waarschuwt ⁶⁾, dat men de horige erven niet moet beschouwen als erven van geringere omvang dan de niet-horige, of de horigen niet moet zien als mensen van een geringere sociale status dan de andere boeren, door hen gelijk te stellen met keuters of armen. Eerst de geest van de Verlichting heeft op de horigheid het stempel gedrukt van iets minderwaardigers, een half-slaafse toestand, welke meelijwekkend was. In werkelijkheid ging de juridische gebondenheid niet samen met een economische noodtoestand. Juist andersom. De horige erven waren vaak de grootste erven in de omgeving, de horigen zelf waren rijker dan de overige boeren. Bij de aanvaarding van een erf zowel als bij huwelijk en overlijden, was de hofhorige echter aan zware verplichtingen onderworpen. Voor *versterf* was de helft van de roerende goederen verschuldigd met uitzondering van het beste paard en de beste koe alsmede geld, dat tegen rente was uitgeleend, zonder dat daarvan bezegelde brieven waren opgemaakt. Aangaande de *erfwinning* moest van ieder herenmud land (d.i. 0,5322 ha), niet onderworpen aan tienden, 24 Car. gld. worden betaald; van tiendbaar land 16 Car. gld.; van een koeweide of dagwerk groenland 12 Car. gld.; heidegrond werd niet gerekend. De *opvaart* bij huwelijk werd berekend op $\frac{1}{4}$ deel van de erfwinning. Voor *vrijkoop* van de kinderen was 20 Car. gld. of $\frac{1}{20}$ deel van de erfwinning verschuldigd.

Op 12 april 1678 besloten Ridderschap en Steden van Overijssel verschillende lasten te verlichten, nadat de hofhorigen hadden geklaagd dat zij *'bij deze conjuncture van tijd seer geldeloos sijnde, niet behoren tot de redemptie met gelt geconstingeert te worden;* (niet in klinkende munt behoren te betalen, doch in natura).

Gehaat was de naam van H. J. Bos, die van 1728-1788 — als functionaris onder de landrentmeester — de leiding heeft gehad van het beheer van de Twentse domeingoe-deren. Hij trad op als fiscaal rechercheur en slaagde niet altijd op even fraaie wijze in deze opzet. Hij maakte namelijk gebruik van betaalde verklikkers en aanbrengrers. Zo wist hij allerlei verzwegen rechten weer te ontdekken,

Deurningen 300 jaar kerkdorp; (1965)

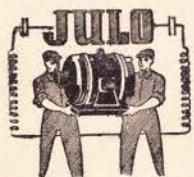
waarvan hem $\frac{1}{3}$ toekwam, *'dog daarvan ik mijne Correspondenten en mede-ontdekkers moet betalen.'* Kon men niet betalen, dan werden de schulden verzwaaard of werd het erf geëxecuteerd. Het geld werd voorgeschoten door de provincie of door genoemde Bos, die tevens als geld-schieter optrad en daarbij een wat lagere rente bedong dan de provincie. Meestal konden de horigen de betaling van de voor hen grote geldbedragen slechts in vele termijnen voldoen, zoals het erf Egbertinck (thans Ebbink te Deurningen) destijds horende onder de hof te Oldenzaal, dat 250 gld. aan erfwinning moest betalen; ⁷⁾.

		gld.—st.—penn.
1735	den 6 Nov. door de bouwman betaalt	40— 0—0
	den 24 dito	30— 0—0
1736	den 30 April	19— 5—0
	den 20 May	35— 0—0
	den 23 Augst.	14— 6—0
	den 13 Oct.	33— 0—0
	den 28 Decembr.	9—10—0
1737	den 13 Apr.	14—10—0
	den 29 May	20— 0—0
	25 July	15— 0—0
	6 Sept.	19— 9—0
		250— 0—0

enschede

A. v. d. Leest Radio
Enschede Televisie

Radio onderdelen - Electrotechnische artikelen
Erkend reparateur en installateur
OLDENZAALSESTRAAT 39 - TEL. 10688

Motor defect?
naar **JULO**
direct!!!

Pymontsfaat 15 · 19
ENSCHÉDE

Voor herenkleding
het beste bij *Besters*

Van Loenshof 12, Enschede

Van Loenshof 10 Tel. 15271
Filiaal: Oliepomolensingel 37 Tel. 16118

Wee rekken kan geet naor
zölfbediening
PARAAT

Glanerbrug: bij TET-bushalte
In 'n lunchroom kôj' lekker etten en dreenken

Fijnhout- en Triplexhandel
Fa. **W. LANGE**

Spelbergsweg 37, Tel. 4538
levert: Fijnhout, Triplex, Hard- en
zachtbaord, Vlas- en spaanplaat enz.

ADVERTEREN IS ETALEREN

Voor
lijn- en rastercliché's
Clichébedrijf

**NV v/h Firma
M. J. v. d. Loeff**

Achter 't Hofje 3-7, tel. 19266

Verschenen:

Kokhuis,

TWENTE 1940-45

275 blz. met 130 historische foto's;
gebonden f 22.50

Bij Uw boekhandel en uitgever

Uitg. WITKAM, Enschede
de Klomp 22 (tel. 05420/12773)

FA. H. v. d. BERG

OLDENZAALSESTRAAT 65 - TEL. 12543
STEUNZOLEN, ELAST. KOUSEN,
BREUKBANDEN

Leverancier voor alle ziekenfondsen

Het bekende adres voor het
leveren van alle bekende merken

gazon- en motormaaiers

(ABNER, BRILL, FOLBATE, HUSQVARNA)

Fijn-
slijperij **H. v. d. Meer en zn**

BLEEKERSTR. 18 - ENSCHÉDE

**Machinefabriek
ARENS & Zn**

► tandwielen
Perikweg 52

S. TEN CATE

STAALHARDERIJ
MOTORENREVISIE

Hessenweg 1 - 9 - Tel. 15413

ADVERTEREN IS ETALEREN

TELEVISIE
★
HOOR
APPARATEN
★
RADIO

Blijvende service!

Jan LANGKAMP
LANGESTR. 52 TEL. 24695 ENSCHÉDE.

Jan Stokkentre
Oude Metalen

Enschede

**DIVERSE
PLAATSSEN**

Wij verzorgen uw TROUW-
RITTEN met KOETSEN!!

J. B. VELTKAMP & Zn

Dennebosweg 46, Tel. 16210, Hengelo

FORMELTA

de ideale koffiemelk

Verkoopkantoor „MULTIFARM" Boekelo

E. J. Lantink

LANGESTRAAT 21 - 23, DELDEN
RADIO - TELEVISIE - ELECTRO
TECH. INSTALLATIE - BUREAU
WASMACHINES - VERLICHTING

RAIFFEISENBANK

DELLEN

Alle Bankzaken

SPOORSTRAAT 9 - TEL. 05407-1437

Wiesheed

De weg naor wiesheed
is zonder eand.

STATIE DEURNINGEN

Aanvankelijk ging men in Deurningen te kerke in Oldenzaal. Het oude kerkpad liep door de es, dwars over de weg naar Het Hulsbeek, woonhuis van de fam. Gelderman. In verschillende historische verhandelingen (bijv. van de kroniekschrijver J. G. Geerdink en de streekhistoricus W. G. A. J. Röring) vindt men vermeld, dat in 1665 de parochie Deurningen in combinatie met Saasveld tot stand kwam; ⁸⁾). Deze combinatie vloeide voort uit de gespannen godsdienst-situatie van die tijd. De Heer van Saasveld (uit het geslacht Van Reede) had toen voor r.k. bijeenkomsten zijn 'Huys Saesvelt' beschikbaar gesteld. Deurningen en Saasveld kerken daarom gezamenlijk in genoemd edelmanshuis. Daarnaast hebben verscheidene boerenhuizen als schuilkerk gediend. In de marke Deurningen de boerderijen van Scholte, Moleman, Egberink, Camphuis, Wilthuis, Wieferink en Wierink. In de marke Hasselo het erve Reimerink. In de marke Dulder het erve Hooyink.

[In de 16e eeuw deed het protestantisme zijn intrede in Twente; (in 1544 werden de freules van Beckum terechtgesteld). De aanhang van de hervormers is dan echter nog niet groot. Eerst sedert de veldtocht van prins Maurits in 1597 werd de uitoefening van de katholieke godsdienst sterk afgeremd. Voor het katholicisme in Twente is het van groot belang geweest, dat Oldenzaal lange tijd in handen was van de Spanjaarden, namelijk van 1580 tot 1597 en vervolgens — na een korte onderbreking — van 1605 tot 1626. Tijdens laatstgenoemde periode werd te Antwerpen tussen de Spaanse en Staatse gezaghebbers het 'Twaalfjarig Bestand' gesloten (1609-1621). Naast grotere vrijheden voor de katholieken in Twente, brachten deze jaren ook nieuwe wijvingen met zich mee.

Toen de vestingstad Oldenzaal op 1 aug. 1626 in handen van de Staatse troepen was gevallen, kwam er vrijwel onmiddellijk een grote verandering ten ongunste van de katholieken. Het was de geestelijken streng verboden in het openbaar zielzorg uit te oefenen. Het in jan. 1628 gesloten 'Oldenzaals Accoord' (ofwel 'Interim van Roosendaal') bood de katholieken enige jaren ruimere armslag, maar werd in 1632 — vanwege vele inbreuken op de overeenkomst — door de Classis van Deventer opgezegd. Daarna kwam de Plechelmuskerk te Oldenzaal stevig in handen van de protestanten, terwijl de vrije uitoefening van de katholieke godsdienst werd verboden; ⁹⁾].

TRACTOREN SCHOLTEN

Deurningen - Tel. 228

In 1760 werd de hoofdzetel van de parochie verplaatst naar Deurningen, 'het meest uitgebreide en afgelegen gedeelte van de statie'. Volgens het 'Memorieboek van Deurningen' bleef de parochieherder zich echter noemen 'pastoor van Saasveld en Deurningen'. De verbindingsweg van Deurningen met Saasveld stond bij de parochianen bekend als Heerdijk of Pastoorsdijk.

[De grote bevolkingsvermeerdering in de 17e en 18e eeuw, zoals die in Twente plaats greep, was het grootst op het platteland. In de richterambten Oldenzaal, Ootmarsum en Enschede, waar de bevolking aanzienlijk is gestegen, zien we in deze eeuwen weinig ontginningsactiviteit. Zo verluiddt in Deurningen: 'In deze marke liggen verscheiden stukken lands woest, die door gebrek aan mestwinninge niet kunnen besaayd worden.' Een groot deel van de overvloedige plattelandsbevolking in Twente is dan ook afgevoerd naar de steden en enkele kerkdorpen, waar de texnijverheid op gang was gekomen. In een artikel over de kinderjaren der textielindustrie in Twente (C. J. Snuif: 'Verz. Bijdr.', blz. 477) lezen we, dat de boeren van Lonnerker en die van Deurningen en Hasselo ook wel des zomers weefden. Maar in de winter was dit weven weer algemeen. Over het geheel is de gezondheidstoestand op het platteland, waar trouwens voldoende medische hulp ontbrak, in deze tijd niet gunstig. In 1764 waren er in Deurningen op een totaal van 98 gezinnen 4 lammen, 2 onnozelen, 2 zieken, 1 onbekwaam, 1 lijdende aan vallende ziekte, 1 met een lamme hand, totaal 11 personen, waarbij nog 10 kwamen die niet in staat waren de kost te winnen; ¹⁰⁾].

Nadat in 1781 'is getimmerd het pastoorshuis op gemene kosten', kreeg men in 1786 toestemming voor de bouw van een kerkhuis te Deurningen, dat in het jaar daaropvolgend gereed kwam en in gebruik werd genomen. Te Saasveld werd in het jaar 1800 een kerkhuis gebouwd, maar men bleef administratief één geheel vormen met Deurningen. De definitieve scheiding kwam, nadat Saasveld in 1809 een deservitor of hulppastoor kreeg; ¹¹⁾). Deze woonde in het poorthuis van het 'Huys Saesvelt' totdat ter plaatse in 1821 'n pastorie werd gebouwd.

Cöop. Aan- en Verkoopvereniging

Deurningen

Tel. 05402—201

Veevoeder, Meststoffen

Brandstoffen, Zaaigoed

Pootgoed, Div. artikelen

Alle veevoerders onder CLO-contrôle

Alle bankzaken - Spaarbank

verzekeringen, volledig verzorgde vakantiereizen

Boerenleenbank
de bank voor iederéén

Deurningen

hengelo

de Bokdams
voor **DANSLES**
Drienerstraat 37
Telefoon 13514

HET SPEELGOEDPALEIS

Teutelink

Enschedeesestr. 22, Hengelo

Het beste adres voor:
**GEDISTILLEERD, WIJN, BIER,
LIKEUR, LIMONADE**
Fa. Jac. Krabbenbos
Molenstraat 18

HILBERDINK

GROTE SORTERING
TAFEL-, THEE- EN ONTBIJT-
SERVIEZEN

Marktstr. 25 — Hengelo

COOP.

RAIFFEISENBANK

Parallelweg L.S. Hengelo Tel. 10061
Bijkantoren: Oldenz.str. 168, Beukweg 81
en Oelerweg 28.

● MEUBELEN
● TAPIJTEN
● BEDDEN
PETRI voor de moderne
woninginrichting!
MARKTSTR. 15

BLOEMSIERKUNST

K. Hunia & Zn.

Tuindorpstraat 38, Tel. 12751

Timmerfabriek
Hannink

Hengelo (O.) — Tel. 13701

Levering van:
kozijnen, ramen, deuren, trappen
enz. voor utiliteits- en woningbouw

PORTJE

Deldenerstraat 8
Hengelo (O.)

DAMES-, HEREN-,
KINDER-PYAMA'S
EN -ONDERGOED,
SCHORTEN, ENZ.
Altijd goedkoop

Ruischer en Hartgers

Voor elektrische apparaten
en installatiewerken

DRIENERSTRAAT 4 — HENGELO
(tel. winkel: 14878 — tel. installatie-afd. 10436)

HOBBYHUIS Hackfort

BERGWEG 9, HENGELO

VIOS gebouw

Self Service

maaltijden à f 2.85

(Ook bij U aan huis)

Beekstr. 10, Hengelo

TEL. 05400-12612

VERSTEEG's veerve

veur hoer en earve

Molenstraat 20

Hengelo (O.) — Tel. 12207

MORSINK
SOLASPECIALZAAK
Servieren

Weemenstraat en Kotmansweg

Automobielbedrijf

Van Laar

en

Feijten

Enschedeesestr. 127 - Tel. 13983 - Hengelo

DAF

Bonneterie

SPECIAL-
ZAAK:

Blouses - Rokken - Vesten

Molenstr. 5, Tel. 17382, Heng.

Voor **SPEELGOED**

in elke prijs!

't KINDERPARADIJS

Willemstraat 35 - Hengelo (O.)

Doe het zelf

Wij leveren hiervoor P.V.C. vloer- en
wandtegels (reeds vanaf fl 5.80 p. m²),
plakplastics, mozaiek, lijmen, beits etc.
VLOERENBEDRIJF

A.F. Pierik &

F. Boerkamp n.v.

Wolter t. Catestr. 5, Tel. 14064
Hengelo (O.)

Automobielbedrijf

ERNE

Deldenstr. 42
Tel. 2120

vanaf:
f 3799

FIAT 500

H. ter Braak

Gasconvectoren, Haarden, Electro-
en Sanitair

Bornsestraat 24

Tel. 16137

Klaan'n van BISCHOFF

Bint almaol vol lof

Ne dame of heer . . .

Ze komt aaltied weer, want:

Bischoff

HENGELO

hef 't beste wat er is

Oawertuigt ow van dizze waarheed

H J. Krakers

AANNEMERSBEDRIJF

Tel. Hengelo 12964

Nieuwbouw, Onderhoud- en Betonwerken

PAROCHIE DEURNINGEN

In 1830 werd het kerkhuis te Deurningen vervangen door een waterstaatskerk, zo genoemd omdat de bouwplannen werden opgesteld en gesubsidieerd door het Departement van Waterstaat. Tevens werd toen een nieuwe pastorie gebouwd.

In 1853 werd de kerkelijke hiërarchie in Nederland hersteld. Op 16 april 1855 berichtte het aartsbisdom Utrecht, dat in plaats van de voormalige statie Deurningen nu een parochie in het Dekenaat Oldenzaal werd opgericht. Deze omvatte de beide buurtschappen Hasselo, Gammelke en het grootste gedeelte van de buurtschap Deurningen. In feite betekende dit alles slechts een bevestiging van een bestaande toestand. De parochiegrenzen vielen, zoals veelal ook elders, ongeveer samen met de markegrenzen.

In 1856 ging men over tot een noodzakelijke vergroting van de kerk.

In 1868 kwam de biechtstuveur ter sprake, een vrijwillige gave van de biechteling aan de priester ter gelegenheid van de biecht. Bedoeld als bijdrage in het levensonderhoud van de priester, zag men er al te gemakkelijk een betaling van geestelijke diensten in, reden waarom men de biechtstuveur in de parochie Deurningen heeft afgeschaft.

In 1884 werd naast de kerk een catechismuskamer gebouwd.

Nadat in 1911 een nieuwe pastorie gereed kwam, werd het jaar daaropvolgend een nieuwe kerk in gebruik genomen. Deze gebouwen — in 1926 aangevuld met een parochiehuis ten dienste van het verenigingsleven — vormen tot op de dag van vandaag het centrum van Dorp-Deurningen;¹²⁾.

KERKDORP DEURNINGEN

Behalve de parochiekerk als ontmoetingsplaats van circa 2200 zielen, fungeert ook de kleine dorpskom als trefpunt voor de verspreid wonende Deurninger gemeenschap.

In 1918 werd te Deurningen een boerenleenbank opgericht. Men hield aanvankelijk kantoor ten huize van de kassier. Na de 2de wereldoorlog kreeg de bank een eigen huisvesting in een nieuw gebouw binnen de dorpskom (1958), terwijl tevens vier bijkantoren in Hengelo werden opgericht. Directeur van de bank is sinds 1 mei 1964 de heer J. A. C. Holstein.

In 1919 volgde de oprichting van de ABTB, die in de dorpskom een landbouwloods stichtte met kantoor. De directie wordt sedert 1 jan. 1958 gevoerd door de heer G. J. Hannink.

Beide instellingen zijn het resultaat van nieuwe ontwikkelingen op agrarisch gebied, die omtrent de laatste eeuwwisseling leidden tot verruiming van de bestaansmogelijkheden; (de toepassing van kunstmest, met als gevolg de ontginning van het uitgestrekte plaggenland, dat voorheen de enorme hoeveelheden benodigde plaggenmest opleverde / groei van de oppervlakte grasland / toename van de veeteelt / stijging van de zuivelproductie). ◊

'de Plechelmusharmonie' te Deurningen, opgericht in het jaar 1965; (op de foto nog zonder uniform).

In de oorlogsjaren 1940/45 was Deurningen een toevluchtsoord voor velen, die met hun voedselrantsoenen niet rond konden komen. Op 15 mei '43 stortte in de gemeente Weerselo een Wellington neer van de Royal Canadian Air Force no. 428 squadron. Vijf bemanningsleden werden in Deurningen begraven. Een maand later, op 13 juni '43, viel bij de kerk in Deurningen een bom, die veel glasschade veroorzaakte.

In 1960 kwam in Deurningen een gebouw van het Wit Gele Kruis tot stand en in dec. 1961 werd een bibliotheek-filiaal geopend, thans nog tijdelijk gehuisvest in een houten keet op het kerkplein. In 1965 kon een nieuwe kleuterschool in gebruik worden genomen.

Op 22 augustus 1965 — onder het pastoraat van pastoor W. Boerma — werd op indrukwekkende wijze het 300-jarig bestaan van de parochie Deurningen gevierd. Als vertegenwoordiger van de Bisschop van Münster was aanwezig de Vicaris Generaal Mgr. Böggerink.

Bij gelegenheid van dit jubileum werd onder voorzitterschap van eerdergenoemde heer J. A. C. Holstein de PLECHELMUSHARMONIE opgericht; (Deurningen heeft evenals Saasveld, De Lutte en Rossum zijn patroonheilige ontleend aan de moederkerk in Oldenzaal, de Plechelmusbasiliek). Voor de aanschaf van instrumenten bracht de parochie 11.000 gulden bijeen, welk bedrag door subsidies werd aangevuld. In het korpsvaandel prijken boven het wapen van de gem. Weerselo twee midwinterhoorns alsmede een waterput van Bentheimer steen. (Een dergelijke put, gelegen bij de onlangs afgebroken boerderij Wilthuys, bijgenaamd 't Weernes en laatstelijk bewoond door een familie Stegging, werd in 1966 door gemeentewerken ver-

wijderd en in Weerselo opgeslagen, tot groot ongenoegen van vele dorpelingen, die de putstenen terug eisen voor een monument in het centrum van het dorp.) Tijdens een in oktober 1968 gehouden concours in de stadhuishal te Hengelo behaalde de Plechelmusharmonie in de 4e afdeling haar eerste 1ste prijs. Kort daarna, in januari 1969, konden voor de muzikanten de eerste nieuwe uniformen worden aangeschaft dank zij een bedrag van circa 8000 gulden, door de Deurninger gemeenschap bijeengebracht.

Deze maand tenslotte kwam de Rijksgoedkeuring af voor de subsidiëring van de bouw van een nieuw Dorpshuis anex Sporthal voor Deurningen, waarvan de stichtingskosten inclusief inventaris op ca. 310.000 gulden zijn geraamd. Het gebouw zal verrijzen bij het nieuwe sportveldencomplex 't Hoge Vonder.

Tot besluit van dit overzicht mag worden opgemerkt, dat Deurningen haar rol als verzorgingscentrum vervult op vooruitstrevende wijze.

VOETNOTEN

- 1) Berghuizen (waarbinnen de stad Oldenzaal ontstond); Beuningen, De Lutte, Dulder, Gammelke, Hasselo, Klein-Driene, Lemselo, Losser, Rossum en Volthe.
- 2) J. W. Racer: 'Overijsselsche Gedenkstukken' (Campen 1782), 2e stuk, blz. 5-6.
- 3) G. J. ter Kuile: 'Provinciale Overijsselsche en Zwolsche Courant', nrs. 6/3, 13/3 en 20/3 1919.
- 4) J. G. Geerdink: 'Kroniek van De Lutte'.
- 5) B. H. Slicher van Bath: 'Een samenleving onder spanning', blz. 685 ev.
- 6) Idem, blz. 673 ev.
- 7) Idem, blz. 720.
- 8) G. J. M. Bartelink: 'Gesch. v/d par. Deurningen' (1965) blz. 15.
- 9) Idem, blz. 11-15.
- 10) S.v.B.: 'Een samenleving onder spanning', blz. 98, 442.
- 11) Idem voetnoot 8, blz. 16-31.
- 12) Idem, blz. 32-47.

HENGELO

Een grote keuze SCHILDERIJEN
ETSEN
REPRODUCTIES

kunsthandel Prins

Marktstraat 21 - Tel. 14256 - Hengelo - Wij verzorgen al Uw inlijstwerk

Alleenverkoop voor Hengelo
en omstreken:

DE SPECIAALZAAK IN HERENMODES

Herman Stubbe

Marktstraat 22 — Tel. 13570

Beter dan goed is een Hollywood hoed!

VERLICHTING
v. Merksteijn

Burg. Jansenplein 35 · Tel. 18556

BEHANG EN VERF
Fa. Wed. J. Walhof
Beekstr. 29 Hengelo

Broekhuis
de boekhandel
met de grote keuze!
Enschedesestraat 19 - Hengelo

HISTORIE

DE WESTGRENEN VAN TWENTE

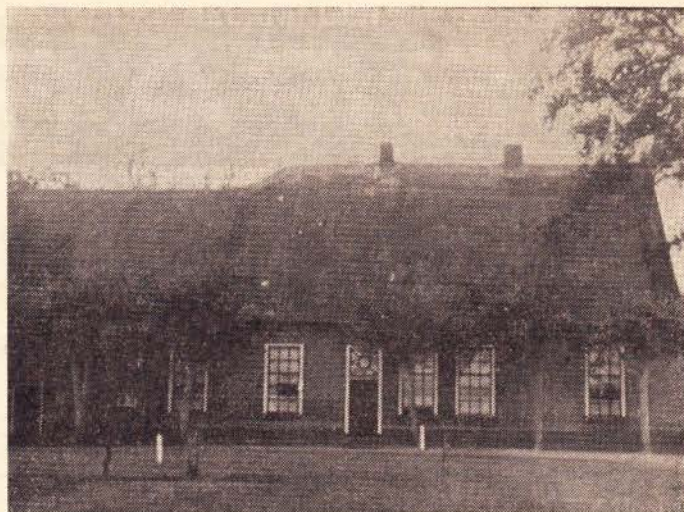
De westgrens van Twente werd vroeger geheel beheerst door moerassen. Zij vingen aan bezuiden Coevorden (Drente), links van het Vechtdal, en markeerden daar de grens tussen Salland en Neder-Bentheim.

Een belangrijke toegangsweg tussen deze gebieden liep door de tegenwoordige buurtschap VEENEBRUGGE. Deze naam duidt op een voormalige brug door het veen, destijds door de bisschop v. Utrecht in weerbare staat gebracht. Later werd dit bruggehoofd een havezate. Nog in 1578 wordt er melding gemaakt van 'de kastelein' van Veenebrugge, een Overijssels officier. Ook werd ter plaatse tol geheven. Volgens de streekhistoricus C. J. Snuif ('Verz. Bijdr.', blz. 159) genoten o.a. Oldenzaal en Ootmarsum hier tolvrijheid. Ootmarsum had reeds in 1346 het recht van tolvrijdom 'ten Hardenberghe (d.i. Veenebrugge) en ter Nijenbrughe' ontvangen van bisschop Jan van Arkel en in 1406 gaf bisschop Frederik van Blankenheim aan Oldenzaal het recht om 'tolvrij te varen ten Hardenberg en ten Nijenbrug', waaruit we mogen concluderen dat de weg over Tubbergen — door Neder-Bentheim — naar de Veenebrugge bij Hardenberg (Salland) voor genoemde Twentse steden van belang was.

Verder zuidwaarts verbreedde zich het moeras tot het grote ALMELOSE VEEN. Slechts enkele hogere plekken zand waren tot bewoning geschikt, zoals de plaats die oudtijds werd aangeduid als 'de Wildernisse geheten Sipkeloe'. In de 15e eeuw vestigden zich hier geestelijke broeders, die de wildernis ontgonnen. Zij bouwden het 'klooster van de H. Maria in Galilea', dat door de hervorming aan de provincie kwam en tot de grond toe werd afgebroken.

Om van Almelo in Salland te komen, moest men zich naar *Wedervoort* of *Wederden* (Wierden) met een schuit laten overzetten, wel over een afstand van een uur gaans. Eerst in de 19e eeuw kwam hier een behoorlijke weg door het moeras. Verder noordelijk ontstond reeds in 1405 door samenwerking van bisschop Frederik van Blankenheim en de heer van Almelo een weg (*de Daarlerdijk*) door het moeras naar Daarle en Den Ham, waardoor het veerschip naar Wierden overbodig werd, maar door een tol werd vervangen.

Aan de overzijde van de Regge, bij de havezate *Eversberg* (later het industriedorp Nijverdal) zette

Voormalige herberg in de buurtschap Veenebrugge. Een gedenksteen vermeldt als bouwjaar 1833. In de onmiddellijke nabijheid treft men een begroeide terp aan, omgeven door een brede gracht.

zich vroeger het veenmoeras naar het zuiden voort; dit zou de oorzaak zijn dat de beneden-Regge tot Salland behoort. Genoemd moeras, gewoonlijk RIJSSENSE VEEN geheten (aan de westkant ook wel Holterveen), was eeuwenlang een onbegaanbaar grensgebied tussen Twente en Salland. Eerst in de eerste helft van de 19e eeuw kwam er tussen Holten en Rijssen door het moeras een harde weg. Later is dit gebied geheel uitgeveend en in de 1ste wereldoorlog hebben werklozen van de jutefabrieken Ter Horst hier bouwland en tuingrond gemaakt, nadat de Ned. Heidemaatschappij reeds een mooie gemeenteweide (de *Morsch*) had drooggelegd en voor cultuur geschikt gemaakt.

Thans ligt de westgrens van Twente geheel open. Vele straatwegen alsmede vier spoorlijnen en twee kanalen doorsnijden de eertijds natuurlijke scheiding. De vooruitgang verdraagt geen isolement.

[Geraadpleegde bronnen: standaardwerk *Overijssel* (1931) blz. 87 ev.; C. J. Snuif: *Verz. Bijdr. enz.* (1930) blz. 144.]

SPAR

TUSSEN STADHUIS- EN ST. LAMBERTUSTOREN

OPTICIEN

Westen Woont Weemenstr. 15

Eethuis

„t Centrum”

(Eig. B. Droste)

BEEKSTRAAT 5 - HENGELO

prima keuken

Specialiteit: Zigeuner-Bief

Geopend van 23.30 tot 00.4 uur

G. J. Schuurman

hef allns, wa' j in hoës gebroeken könt: KÖPKES, SCHÖTELKES en al dee dinge, dee de vrouw neudig hef. ➔ Ottoweg 55a

HOLLANDIA ondergoed
köusen, sokken, tricotages

H. J. BENNINK

Manufacturenhandel Industriestraat 88

Ijzerwaren, Gereedschappen, Bouwbeslag, Tuin- en Huish. artik.

Makelaarskantoor

ROTTINK N.V.

Deldenerstraat 36-38, Telefoon 13041, Hengelo (O.)

VASTE GOEDEREN ♦ ASSURANTIËN ♦ HYPOTHEKEN

Voor het inrichten
van Uw woning:Woninginrichting **Frans Tanke**Weemenstraat 61. - Tel. 12862. - Hengelo (O.)
Zie overzichtelijke etalages en 3000m² showroomHet wonder Willemsplein 37
HENGELO
van Hengelo Magazijn voor

Rijwielen, Onderdelen en Electra

B.G.J. Meekes

Autospuitinrichting

AARDOLIESTR. 16 TEL. 17529

Wij verzorgen:
een avond vullend

kleurenfilm programma

over Twente

FOTOPRINS, Tuindorpstr. 28. Hengelo

Garage

J. WARMINK

en Zoon

Datsun-dealer

VOOR

Hengelo en omgeving**Autospuitinrichting
BEVELSBORG**Ingericht met moderne AUTOSPUIT, en
MOFFELCABINE
BINNENHAVEN 68 TEL. 14432

NIEUW:

Heerlijk
frisse**Magere Vruchten-
Yoghurt** (aardbeienmaak)
55ct per halve liter

De melkman van de H.C.M. heeft het.

stalen anti-sliptraptreden, trappen en bordessen

- * Uitglijden bij olie, vet, ijs of sneeuw niet meer mogelijk
- * Zeer lichte en goedkope constructie
- * Prima referenties van grootindustrie en architecten

DIJKHOF - HENGELO

— FABRIEK VOOR METAALBEWERKING —

Opgericht 1921
Beukweg 4, Tel.
13480 / 13581

SINDS 1845:

Van Wezel

Transport — Montage

Kraanverhuur

Tel. Hengelo 19541

Tel. Amersfoort 11333

„Wiej veurt van allens”

REGIONALISME

REGIONAAL BESTUUR

ENSCHEDÉ — De gemeenteraad van Enschede besloot op 25 augustus de behandeling van de discussie-nota 'Regionaal Bestuur' voor onbepaalde tijd uit te stellen. De raad wil daarmee voorkomen dat men de pas gestarte Twenteraad, die bij zijn installatie te kennen gaf naar de meest wenselijke bestuursvorm voor Twente te zullen zoeken, voor de voeten zou gaan lopen.

REGIONAAL VERVOER

ENSCHEDÉ — Teneinde een onderzoek te kunnen laten instellen naar de economische functie van het regionaal vervoer, stelde de gemeenteraad van Enschede op 25 augustus een krediet beschikbaar van f 40.000. Het onderzoek zal worden verricht door de stichting Nederlands Vervoerswetenschappelijk Instituut (NVI).

REGIONALE TELEVISIE

ENSCHEDÉ — De Stedenband Twente acht het gewenst dat op korte termijn een stichting tot stand komt, die bij de minister machtiging vraagt voor het uitzenden van een regionaal televisieprogramma voor Twente. De mogelijkheid daartoe wordt geboden bij de Omroepwet. Amsterdam, Rotterdam en Eindhoven hebben reeds voor een dergelijke uitzendmachtiging geopteerd. Om 't gesprek op gang te brengen, heeft de Stedenband Twente deze maand aan diverse vertegenwoordigers van in het gewest voorkomende stromingen een 'praatprent' toegezonden. Daarin wordt o.a. betoogd, dat men wat betreft studioruimte geen extra investeringen zal behoeven te doen omdat beschikt kan worden over de RONO-studio te Enschede.

REGIONALE WERKVOORZIENING

HENGÉLO — De gemeenten Ambt-Delden, Borne, Diepenheim, Goor, Haaksbergen, Hengelo, Markelo, Stad-Delden en Weerselo willen een gemeenschappelijke regeling treffen voor de uitvoering van de wet sociale werkvoorziening. Deze wet trad op 1 januari 1969 in werking. Ze vervangt de gemeentelijke sociale werkvoorzieningsregeling van handarbeiders en een regeling voor hoofdarbeiders. Voor de uitvoering van de regeling wordt een rechtspersoonlijkheid bezittend lichaam gevormd, dat in Hengelo gevestigd is en de naam: sociaal werkvoorzieningsbedrijf Midden-Twente zal dragen. De taken en bevoegdheden, die de wet aan de gemeentebesturen opdraagt en toekent, worden behoudens enkele uitzonderingen aan dit lichaam overgedragen.

STREEKTAAL

SCHOOLMEESTERS

Het aksie-kommittee van schoolmeesters in oons laand, dee at nich te spreken zint oawer de praktische oetwerking van de 'mammoetwet', kwam op 29 augustus tehoop in Utrecht. Op dee vergadering wör o.a. beslötten, um nen rechtsgeleerden oet te laoten zeuken, oop wat vunne wieze de onderwiezers oop gelieken voet könt metpraoten met 't ministerie van Oonderwies en Wettenschoppen. Wodt de schoolmeesters vandaag an 'n dag nog nich vuur vol annezeen, in vrogger dage was dat nog te slimmer. Met nen onderwiezer as man, was ne vrouw te beklagen, want *honderd schoolmeesters, negen en 't negentig gekken*. Wat deuden ze mangs nich gek in de school! Ne vrouw, dee eeren jongen in hoes kreeg met de bosschop ziene bokse stunk zo, schreef an den onderwiezer: *Meesters mut kinder beleeren en nich beroeken!*

Wat jongs hebt nen naa'n hekel an 't leren. Dow de school in brand stun, zea de jong: *As de meester nich mét verbrand, kan 't nog nich baten.* Zukke vente onderrichen, dat vaalt nich met. *Wel wichter leert en met 'n ossen veurt, ik zeg ow, dat daor geduld bieje heurt.* Strafwerk maken en straf kriegen — doomaols met de gar of met de plak — is schoolverdreet. Mer wat mut, dat mut! *'Straf mut wean,* zea de schoolmeester, doo vrat hee de jong ziene botterbrugge oop. Dat is wisse oet de tied, dow de meesters nog mer 'n honderd daler in 't jaor verdeen. Mer van zukke *kale schoolmeesters* kan men rechtervoort nich meer spreken. In de loop van de jaoren is ter vuur de schoolmeesters völ veraanderd en verbeterd. Mer hebt de jongs an de lleeplich voldaan, dan is eer dat nog aait 'n pak van 't hette en zee nemt ofscheid met de gedachen:

*Meester, ik zeg ow dank
Vuur 't zitten in de bank
Vuur 't staon in 'n hook
En de kläppe vuur de brook.*

VONDELPRIJS VOOR PROF. HEEROMA

HENGÉLO — Prof. K.H. Heeroma, specialist op het gebied van de Nedersaksische dialecten, heeft vanwege zijn werk 'ter bevordering van de slechting der culturele grenzen' tussen het Nederduitse, Nederlandse en Vlaamse taalgebied, de Joost van de Vondel-prijs gekregen. Deze prijs, groot 3000 Duitse Mark, zal in december in Münster worden uitgereikt door de stichting F.V.S. te Hamburg voor bevordering van de culturele betrekkingen tussen de betrokken gebieden.

Autobus-
onderneming
Oldenzaal

Lijndiensten
Oldenzaal - Denekamp - Grens - Nordhorn
Moderne touringcars
Uitgebreid reizenprogramma
In de zomermaanden elke dag tochten in Overijssel
en het Duitse grensgebied

de zaak met meer
dan 150 toonkamers

Foto's könt nich kieken

(Mer onze foto's möj bekieken)

fotohandel

't Kiekkeske

KIP | **KIP** | **KIP**

regelt Uw | deukt Uw | spuit Uw
schade | auto uit | auto

AUTOSPUITBEDR./UITDEUKINR.
Esstraat 6 - Tel. 2251 - Oldenzaal

tricoloren

drymasteren

verven

Ootm.str. 47-49

Tel. 2091

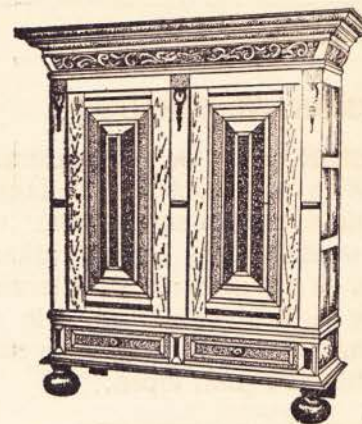
Diverse plaatsen

Havezathe
Het Everloo

Bekend om de
pannekoeken

VOLTHE
(bij Oldenzaal)
Tel. 05411 - 244

Door de eeuwen heen een meubel-
stuk, dat sfeer geeft in elk interieur.
Permanente expositie in onze toon-
zalen van vele modellen Gelderse
kussen- en rankenkasten

Smellink - Oldenzaal

Alle boeken over Twente
(ook streektaal-literatuur)

Boekhandel t. Voorde
Delden

BOERENLEENBANK
Weerselo

Verzorgt al uw bankzaken. Hoogste spaarrente.

Boerenleenbank De Lutte
MET KANTOREN TE DE LUTTE
OVERDINKEL, GLANERBRUG
Hoge rente voor al Uw ingelegde spaar-
gelden. Lage hyp.- en voorschot-rente

ERRES PHILIPS
TELEVISIE
Ben Lansink Oldenzaal
Grotestr. 20 Tel. 2981

COOP. ZUIVELFABRIEK
De Eendracht
ROSSUM

Het beste adres voor alle zuivelprodukten

Boerenleenbank
Denekamp
de bank
voor iedereen

BAR-DANCING/DISCOTHEEK

De Blauwe Bok

De BAR-DANCING met de hoogstaande sfeer en
de laagstaande prijzen.

Desgewenst halen en brengen wij u met onze
BLAUWE BOK EXPRES elk heel uur van de markt.

De Blauwe Bok

Vuurdoornplein 1a, Hengelo Tel. 05400/20025

GESCHENKBON

G. Morselt p.

Zoveel schitterende geschenken...
En evenzoveel verschillende smaken.
Geef een geschenkbbon.

Blij met een geschenkbbon

G. Morselt

Voor
een deskundig uitgewerkte

C.V.-installatie

E. HEIDEMANN & Zn

Boterstraat 13-15, tel. 2077
Eekboerstr. 71, tel. 2708; b.g.g. 2349

OLDENZAAL

BODEMVONDSTEN

STRIJDHAMER BUURTSCHAP ZUNA

ZUNA/GEM. WIERDEN — Bij de uitbreiding van het erve Hoekjen in de buurtschap Zuna heeft de heer D. Beltman aldaar een stenen strijdhamer gevonden in de tien meter verplaatste grond van een bouwput. Hier kwamen ook enige onversierde wandscherven uit de ijzertijd te voorschijn.

De strijdhamer van 'Grünenstein' is enigszins gecorrodeerd en bezit op de aangetaste plaatsen een bruine grondkleur, die afwijkt van de gele en grijze kleur van respectievelijk ongestoord zand en bouwvoor. Deze bruine kleur is mogelijk terug te voeren op de b-laag van 't bodemprofiel. De 123 mm lange strijdhamer behoort tot het derivaat-type 'S' van Addink-Samplonius.

DUBBELCONISCHE URN TE VASSE

LATTROP — De heer J. Pikkemaat te Lattrop vond een 72 mm hoog potje bij het lossen van een vrachtwagen zand. Het zand was afkomstig uit de groeve, gelegen 1 km. ten zuidoosten van Vasse. Een veldcontrole met de directeur van het rijksmuseum 'Twenthe', drs. A. L. Hulshoff, leverde geen nadere gegevens op.

Het dubbelconische potje (conisch is kegelvormig) bezit een uitstaand halsje. De buikknik is afgerond en ligt iets beneden de halve hoogte. De bodem is sterk concaaf (holrond). Het gladde oppervlak is boven de buikknik gepolijst. De verschraling bestaat uit fijn steengruis.

Het potje is mogelijk een bijpotje (samen met een urn begraven) en behoort typologisch tot Hallstatt b. Dr. C. C. W. J. Hijzeler, de vroegere directeur van eerder genoemd museum, bracht bij dezelfde groeve een halve plattegrond van een huis uit de midden-bronstijd aan het licht.

URN TE MARKELO

MARKELO — Uit het urnenveldje 'Erve Daalwijk', waaruit tot nog toe geen vondsten bekend waren, is onlangs bij de heer F. W. C. Aarsen uit Markelo een urn bekend geworden, aldus de Rijksdienst voor het Oudheidkundig bodemonderzoek te Amersfoort. Het 195 mm. hoge en met steengruis verschaalde aardewerk is onder de buikknik hoofdzakelijk roodbruin, erboven hoofdzakelijk grijs.

LEESABONNEMENT TP

Het leesabonnementsgeld Twentse Post zal voortaan halfjaarlijks worden geïnd; f 3.— per zes maanden. De lezers wordt beleefd verzocht om niet eerder te betalen dan na ontvangst van een stortings-/acceptgirokaart.

(Adm. TP.)

UIT STAD EN STREEK

RESTAURATIE WATERMOLEN

VASSE — *De watermolen van Frans te Vasse, gelegen nabij de watermolen van Bels, wordt momenteel gerestaureerd. Vorige maand begonnen werklieden met de verwijdering van 't slib rond het nog in redelijk goede staat verkerende molenrad. De molen van Frans - daterend van minstens 1744 en oorspronkelijk een papiermolen - is eigendom van de stichting 'Het Overijsselsch Landschap'.*

600 JAAR VRIEZENVEEN

VRIEZENVEEN — Een uitbundig vlaggend en luisterrijk versierd Vriezenveen herdacht deze maand zijn zeshonderd-jarig bestaan. Op 1 aug. gaf de CDK in Overijssel in het nieuwe dorps huis 'De Hulle' het startschot voor het 9-daagse feest. Schilderachtige trompetters hadden in de vroege ochtend gezorgd voor opwekkend trompetgeschal in alle delen van de jubilerende gemeente. Het sportpark „'t Midden" was herschapen in 'n feestterrein dat gedurende 9 dagen het trefcentrum vormde van naar schatting 300.000 bezoekers.

almelo

HOTEL-CAFÉ-RESTAURANT

de Mooie Vrouw

(TEVENS BENZINE-STATION)

Een van de oudste zaken in Twente
OOTMARSUMSESTRAAT 488 - ALMELO

Nutsspaarbank UW bank

Hoofdkantoor Almelo
WIERDENSESTRAAT 22Bijkantoren te Almelo, Wierden,
Vriezenveen, Rijssen, Nijverdal en
Coevorden

Het Twentse Serviezenhuis

Heeringa & Co

Grotestr. 79, ALMELO

Wedgwood, Spode,
Royal - Copenhagen

Coöperatie

De Landbouwcoöperatie

is een bolwerk ter beveiliging
ter verdediging
ter bevordering
van de economische belangen
van de vrije zelfstandige onder-
nemers in de landbouw te weten
de Boeren.COÖP. LANDBOUWERS-
BANK EN HANDELSVER.

ADVERTEREN IS ETALEREN

- VEEVOEDER
- KUNSTMEST EN
- LANDBOUW-

[BENODIGDHEDEN

in de beste kwaliteiten !!!

Door grote omzet
lage prijzen bij
A.B.T.B.
ALMELO

drogisterij - parfumerie

PRÜMERS

Bornsestraat 72 - Tel. 5650

Het huis voor geschenken

Veur MEUBELS en allens, wat
er zo biejkomp kieken, naar:

TOON a.d. Tuinstraat

Tel. 3880

In vroeger dage daansen de leu op
de dell' 'n veertoer. Weer völ later
'n zeuvenspoonk. Rechtovoortfoxtrot,
wals en cha cha cha in niejmoodse
daansscholen:

Wim POLMAN

Ootmarsumsestraat 26 - Tel. 4880

FOTO ROOS SINDS
1905

foto-service

Bornsestraat 26, Tel. 2563

EEN ABONNEMENT OP DIT
BLAD KOST f 4.80 PER JAAR

DIVERSE PLAATSEN

BOERENLEENBANK

Wegdam

Voor alle bankzaken, Voorschotten,
Credieten en lopend rekeningverkeer.Coop. „De Landbouw” W.A.
GOORHet adres voor:
Mengvoeders onder C.L.O.-
controle, Meststoffen, Brand-
stoffen, Bestrijdingsmiddelen,
Kruidenierswaren, Landbouw-
werkzaamheden enz.Wiej helpt met an de
bleui en veuroetgang
van **MARKEL**
met wiede umgeffing

- Coöp. Boerenleenbank en
- Coöp. Landbouwvereniging

DENKT BIJ HET OPLOSSEN
VAN UW PROBLEMEN

RUIMTEVERWARMING

OOK AAN AARDGAS

Gem. Energiebedr. Rijssen

„de kop'ren smorre”

Twents ethoes in Maarkel
an de grote weg van Hengel naar Deamter
[Twentse specialiteiten]

BOERENLEENBANK

Albergen

De SPAARBANK voor stad en land
Maak gebruik van lopende rekeningen
Alle inlichtingen aan de bankMet onze mengvoeders altijd de
hoogste productie. **Kunstmeststof-**
fen; keuze uit vele soorten. Ruim
gesorteerd in **vaste brandstoffen**.
Bij ons is het rustig en voordelig
tanken voor brommers, auto's en
tractoren.

C.A. & V.V. BORNERBROEK

BOERENLEENBANK

Bornerbroek

- De SPAARBANK
- verder alle

voor iedereen BANKZAKEN

C.L.V. LANDBOUWERSBELANG

Haaksbergen

C.L.O.-mengvoeders
Ruwvoeders
Brandstoffen

'schesp ijs - vers ijs'

VELE SMAKEN IN
COUPES & SORBETS

Ijssalon 'BORNE'

(Ook voor frites, kroketten enz.)
Grotestr. 185 - tel. 05409/1000

ADVERTEREN IS ETALEREN

Hotel Haarhuis Zenderen

In 't herte van Twente

DIREKTEUR SCHOUWBURG ALMELO

ALMELO — Joop Kerbusch (45), hoofdbedrijfs-leider van het Haagse Metropole-theater, wordt directeur van de Almelose schouwburg-concertzaal die omstreeks november 1970 in gebruik komt, aldus een besluit van B & W op 28 augustus jl. Verwacht wordt, dat hij per 1 december in dienst zal treden.

SAMENWERKING VORMINGSCENTRA

HENGELO — Zeven Twentse vormingscentra (te weten in Almelo, Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Nijverdal, Oldenzaal en Tubbergen), gaan onder de naam 'Dialog' samenwerken op het gebied van werving, propaganda, aanschaf materialen en andere gezamenlijke belangen, terwijl de stafleden zich ook zullen bezighouden met het uitwisselen van ideeën en het bespreken van problemen op het gebied van het vormingswerk.

De zeven instituten bereikten in 1968 vierhonderd jongens en meisjes in de leeftijd van 17 t/m 23 jaar. In gespreksgroepen wordt ondermeer gesproken over oorlog en vrede, sexualiteit, het jaar 2000, God en godsdienst, kortom over allerlei onderwerpen die de mondigheid en kritische zin van de jongeren kunnen bevorderen.

In Hengelo is enkel het r.k. vormingsinstituut tot samenwerking bereid gebleken.

SCHOONMAAK KANAAL ALMELO-NORDHORN

ENSCHDEDE — Mogelijkerwijs nog dit jaar zal het kanaal Almelo-Nordhorn vanaf Weerselo tot vlak bij Almelo worden uitgediept en schoongemaakt. De Organisatie ter Verbetering van de Binnenvisserij (OVV), die samen met het rijk, de provincie en het Pootvisfonds te Enschede zal bijdragen in de kosten van 't schoonmaakproject (f 400.000), stelt als voorwaarde, dat het genoemde kanaalvak alleen zal worden bestemd voor de sportvisserij.

PLAN WATERSPORTCENTRUM ENTERVEEN

RIJSSEN — De provinciale waterstaat heeft met de gemeentebesturen van Rijssen, Wierden en Markelo contact gehad over een plan, om op de grens van genoemde gemeenten (ten zuiden van de camping 'De Biesterij' bij het Enterveen) een watersportcentrum te stichten. Vlak bij dit punt in het Enterveen zal een rotonde komen met open afrit van de autosnelweg E-8. Hiervoor is zeer veel zand nodig, reden waarom de betrokken instanties een groot gat zouden willen graven met een diepte van ongeveer acht meter. In de dan ontstane afgraving zal een kano- of roeivijver aangelegd kunnen worden.

WERKGROEP VLEGVELD 'TWENTHE'

ENSCHDEDE — Op 27 aug. heeft de CDK in de provincie Overijssel in het stadhuis te Enschede de Werkgroep Ontwikkeling Luchtverkeer geïnstalleerd. Het zal de taak van de werkgroep zijn om de problemen rond de ontwikkeling van de luchthaven Twenthe, die sedert een drietal jaren een positieve groei te zien geeft, in goed samenspel tot een oplossing te brengen.

In het eerste halfjaar 1969 werden vanaf Twenthe meer passagiers vervoerd dan in het gehele jaar '67 en kwamen er ook reeds meer passagiers binnen. In april 1967 werd begonnen met drie vluchten per dag en op 1 april 1969 met vier vluchten per dag.

<i>Van Twenthe naar Amsterdam/Groningen/Totaal</i>			
1967	8341	1042	9383
1968	9900	2646	12546
1969 (zeven maanden)	6858	2165	9023

<i>Naar Twenthe van Amsterdam/Groningen/Totaal</i>			
1967	6485	842	7327
1968	7779	2165	9944
1969 (zeven maanden)	6002	1972	7974

VOOR RECREATIE 1,6 MILJOEN

ENSCHDEDE — De provincie gaat een bedrag van f 1.620.320,— verdelen over recreatieprojecten. Daarvan profiteren o.a. het recreatieplan Rutbeek te Enschede en het plan Het Hulsbeek te Oldenzaal. Zij kunnen ten behoeve van de grondwerving respectievelijk rekenen op bedragen van f 150.000,— en f 722.500,—. GS noemen het plan Rutbeek 'een element van formaat' voor de openluchtrecreatie. Het plan neemt onder de projecten ter voorziening in de behoefte aan grote dagrecreatieve voorzieningen in Twente een zeer voorname, zo niet de voornaamste plaats in.

RECREATIEPROJECT „T HULSBEEK"

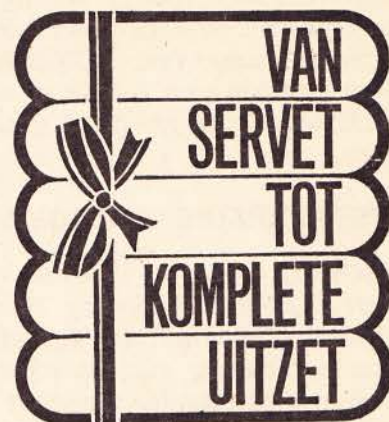
OOTMARSUM — Het landgoed 't Hulsbeek, 160 ha groot en gelegen in de gemeenten Oldenzaal en Weerselo, zal omtrent oktober in eigendom overgaan aan het Recreatieschap Twente. Verschillende gemeenten, die deelnemen in het schap, hebben zich reeds met de aankoop van de betrokken gronden akkoord verklaard en stellen zich garant voor de financiering, voor zover deze niet door subsidies wordt gedekt. Inmiddels is men reeds begonnen met de aanleg van vijvers op 't landgoed. Het zand, dat vrijkomt, wordt verkocht en de opbrengst gevoegd bij de gelden voor aankoop van 't goed. Er zal ongeveer 30 ha. in waterpartijen worden omgezet. In oktober komt het totale ontwikkelingsplan op tafel, dat het bureau Berenschot te Hengelo op dit moment voor het Recreatieschap uitwerkt.

GENTLEROY VOOR VRIJETIJD- KLEDING

KONINKLIJKE TEXTIELFABRIEKEN
GEBR. VAN HEK N.V. ENSCHEDE.

JORZOLINO

KONINKLIJKE TEXTIELFABRIEKEN
JORDAAN - TER WEEME N.V. HAAKSBERGEN

LEVENSGEZELLIN - HUWELIJK

Ons eigen maandblad 'DUO' is thans een feit!!

Hierin vindt U zeer vele Duitse vrouwen.

U kunt dus nu ook zelf Uw keus bepalen!

Vraagt U eens een gratis proefnummer bij:

ERICA-SERVICE

Doe het zelf en maak van uw tuin een LUSTHOF. Kosteloos maakt ERICA voor U een grondplan. Vraagt inlichtingen.

N.V. Aanneming-Mij. vh.

H. W. TE PAS

Enschede

Burgerlijke en Utiliteitsbouw
Gewapend Betonbouw
Grond- Water- en Wegenbouw

Het Duits-Nederlandse Bemiddelingsbureau

P. v. NIEUWENHOVEN

POSTFACH 1466, 424 EMMERICH W.DLD.

ADVERTEREN IS ETALEREN

VéGé

voor ^U/_W levensmiddelen

guller met zegels.. guller met guldens

Op VéGé-artikelen steeds
10 % kort. in geldzegels